

Riktlinjer för mun- och tandhälsa

Allmänt

En god munhälsa är en viktig för varje människas välbefinnande och livskvalitet. En frisk munhåla underlättar en fullvärdig nutrition där förmågan att tugga och svälja samt uppleva smaker är viktigt. Munvården är en del av omvårdnaden och ska ingå i den dagliga rutinen.

Munvård är en del i omvårdnaden och skall ingå i den dagliga rutinen för omvårdnad.

Mun- och tandvården skall regelbundet följas upp och dokumenteras.

När man blir äldre uppstår det förändringar i munhålan som inte behöver vara kopplat till sjukdom utan har orsakats av det normala åldrandet.

Läkemedelsbehandlingar och olika sjukdomstillstånd kan påverka mun- och tandhälsan negativt. Personer med funktionsnedsättning har också en ökad risk för försämrad munhälsa. Behovet av god munhygien ökar då kroppens eget försvar är nedsatt och det är därför viktigt att munbedömningar/ munstatus utförs regelbundet.

Det kan vara svårt, både ur teknisk och etisk synvinkel, att upprätthålla en god munhälsa i samband med vård av personer med demenssjukdom och vård i livets slutskede.

Vid bedömningen ska [munbedömningsinstrumentet](#) – ROAG (Revised Oral Assessment Guide) användas.

Ansvarsfördelning

Medicinskt Ansvarig Sjuksköterska är kontaktperson mellan kommunen och Region Stockholms tandvårdsstab. MAS ansvarar för att utfärdare av munhälsobedömning och tandvårdsstödsintyg får tillgång till Symfoni. (Login uppgifter).

Verksamhetschef

Verksamhetschefen ansvarar för att en lokal rutin för en munhälsa upprättas.

Verksamhetschefen ansvarar även för att den lokala rutinen är känd av personalen och att egenkontroll görs. Verksamhetschefen ansvarar för att samtliga boende årligen erbjuds en munhälsobedömning. I ansvaret ingår även att säkerställa att all

omvårdnadspersonal har genomgått utbildning i munhälsovård. Munhälsovård ska dokumenteras i omvårdnadsjournal och i genomförandeplanen.

Sjuksköterska

Sjuksköterskan ska utifrån sitt hälso- och sjukvårdsuppdrag bedöma munhälsan och sätta in åtgärder och följa upp insatta åtgärder. När den boende önskar få en munhälsobedömning kan tandläkaren/tandhygienist behöva information om vilka läkemedel som den boende är ordinerad samt information om hälsotillståndet. Sjuksköterskan ansvarar för att fråga den boende om denne godkänner detta och att i så fall överlämna den efterfrågade informationen. Sjuksköterskan ska dokumentera i patientjournalen och Symfoni om den boende tackat JA eller NEJ till munhälsobedömning och om information får lämnas ut till tandläkaren/tandhygienisten och dokumentera i journalen när den överlämnats. De patienter som avböjt munhälsobedömning ska årligen få frågan om möjlighet till bedömning av tandläkare tandhygienist. Ordination från tandläkare/tandhygienist som inte utförs som egenvård ska dokumenteras med signeringslista.

Omvårdnadspersonal säbo

Kontaktpersonen/omsorgspersonal ska närvara vid munhälsobedömningen. Omvårdnadspersonalen ansvarar för den boendes dagliga omvårdnad och där ingår munhygien. I ansvaret ingår att kontakta sjuksköterska vid förändringar i den boendes munhälsa. Den munvård som inte utgör hälso- och sjukvård ska dokumenteras i den boendes genomförandeplan.

Biståndshandläggare SOL och LSS

Biståndshandläggaren ska erbjuda munhälsobedömning och tandvårdsstödsintyg till den som är berättigad. Vid erbjudandet av munhälsobedömning ska den enskilde tacka JA eller NEJ. För dokumentation av erbjudandet används Symfoni.

Enhetschef för hemtjänsten

Enhetschefen ansvarar för att det finns lokal rutin för att de som har tackat JA till munhälsobedömning får den hjälp och stöd som behövs för att få sin munhälsobedömning. Enhetschefen ansvarar för att hemtjänstpersonal finns med vid munhälsobedömningen.

Hemtjänstpersonal/kontaktperson

Kontaktpersonen/hemtjänstpersonal ska närvara vid munhälsobedömningen. Hemtjänstpersonalen ansvarar för den enskildes dagliga omvårdnad efter biståndsbeslut enligt SOL. I den personliga omvårdnaden ingår daglig munhygien för den som behöver hjälp. Munvård dokumenteras i genomförandeplan. Efter munhälsobedömningen utfärdar tandläkaren/tandhygienisten ett munvårdskort med rekommendationer hur munvården bör utföras.

Omsorgspersonal inom LSS boendet

Kontaktpersonen/omsorgspersonalen ska närvara vid munhälsobedömningen. I den personliga omvårdnaden ingår daglig munhygien för den som behöver hjälp. Munvård dokumenteras i genomförandeplan. Efter munhälsobedömningen utfärdar tandläkaren/tandhygienisten ett munvårdskort med rekommendationer hur munvården bör utföras.

Personlig assistent (LSS beslut)

Personlig assistent bör närvara vid munhälsobedömningen. I den personliga omvårdnaden ingår daglig munhygien för den som behöver hjälp. Munvård dokumenteras i genomförandeplan. Efter munhälsobedömningen utfärdar tandläkaren/tandhygienisten ett munvårdskort med rekommendationer hur munvården bör utföras.

Webbutbildning och vägledning

Socialstyrelsen har tagit fram dels en [grundläggande webbutbildning](#) om munhälsa och munvård, dels en vägledning för en god munhälsa hos personer med demenssjukdom. Det är ett led i att förbättra livskvaliteten för personer som har behov av att få stöd med sin munvård.

Riskbedömning av munhälsa

Sjuksköterskan ska utifrån sitt hälso- och sjukvårdsuppdrag bedöma och registrera en munhälsobedömning (ROAG) inom 7 dygn efter inflytt till särskilt boende, insatta åtgärder ska följas upp regelbundet samt ny riskbedömning genomförs var 6:e månad eller tidigare vid behov tex förändringar i hälsotillståndet. Denna bedömning ska dokumenteras i patientjournalen samt registreras i Senior Alert.

Hjälpmedel som till exempel elektrisk tandborste som underlättar munvården ska också dokumenteras. Om en risk, problem eller resurs upptäcks ska en plan upprättas. Olika exempel på problem i munhålan kan vara sår, svampinfektioner, blåsor och muntorrhet.

Munvårdskort

Munvårdskortet är individuellt utformat av tandhygienist och där beskrivs hur tänderna ska skötas och vilka produkter som rekommenderas. Information från munhälsobedömningen ska dokumenteras i patientjournalen och hanteras på samma sätt som annan dokumentation inom hälso- och sjukvården. Munvårdskortet ska förvaras väl synligt hos den boende. Munvårdskortet ska följa den boende vid besök inom tandvården.

Läns övergripande rutin

Rutin: [Överenskommelse om samverkan \(munhälsobedömning och munvårdsutbildning\) och nödvändig tandvård](#)

Överenskommelse mellan Region Stockholm och kommunerna i Stockholms län: [Samverkan vid uppsökande verksamhet \(munhälsobedömning och munvårdsutbildning\) och nödvändig tandvård](#)

Symfoni

Symfoni är ett IT-system som används av Region Stockholm. Systemet ska användas av kommunen för att administrera boendeenheter samt användas för att erbjuda munhälsobedömning till berättigad och registrera tandvårdsstödsintyg: <https://tandvard.sll.se/Start/>

För mer information ser länsövergripande rutin.